

ΑΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Η οικονομική χρεοκοπία είναι απότοκη της χρεοκοπίας του πολιτικού συστήματος, που δέσποσε σε όλη την περίοδο της μεταπολίτευσης. Ο Σταύρος Λυγερός στο βιβλίο του «Από την κλεπτοκρατία στη χρεοκοπία» επιχειρεί να ερμηνεύσει πώς φτάσαμε στο ζοφερό τέλος του 2011.

Γιατί και πώς φτάσαμε στο οικονομικό σοκ

Ιχνογραφώντας τα νοσογόνα χαρακτηριστικά που οδήγησαν στην κατάρρευση

ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΥΓΕΡΟΣ

Από την κλεπτοκρατία στη χρεοκοπία
εκδ. Πατάκι

Του **ΝΙΚΟΥ Γ. ΣΥΔΑΚΗ**

Η κρίση που συγκλονίζει την Ελλάδα πυροδοτήθηκε και τροφοδοτείται ακόμη από τη διεθνή κρίση, αλλά ταυτόχρονα έφερε στην επιφάνεια όλες τις παθογένειες του εγχώριου οικονομικού και πολιτικού συστήματος. Πολλές αναλύσεις και εξηγήσεις έχουν δοθεί και πολλές συγκρούσεις έχουν συμβεί, προφανώς πολιτικές, επειδή προφανώς η κρίση είναι πολιτική κατά τα ριζώματά της και κατά τις εκδηλώσεις της. Η οικονομική χρεοκοπία είναι απότοκη της χρεοκοπίας του πολιτικού συστήματος, που δέσποσε σε όλη την περίοδο της μεταπολίτευσης και τώρα ξεπέρασε το όριο θραύσης.

Αυτή είναι η αφηγηματική παραδοχή του Σταύρου Λυγερού στο βιβλίο του «Από την κλεπτοκρατία στη χρεοκοπία» με το οποίο επιχειρεί να ερμηνεύσει πώς φτάσαμε στο ζοφερό τέλος του 2011. Για να θεμελιώσει την πολιτική του υπόθεση, συνθέτει ένα πυκνό χρονικό της τελευταίας 40ετίας, ιχνογραφώντας τις οριζόντιες του δημόσιου βίου καθώς αυτός μετασχηματίζεται, με υφέσεις και διέσεις, έως ότου τα νοσογόνα χαρακτηριστικά του επικρατήσουν και οδηγήσουν στην παρούσα κατάρρευση.

Ο συγγραφέας, γνωστός δημοσιογράφος και πολιτικός - διπλω-

ματικός αναλυτής, έχει ένα μοναδικό πλεονέκτημα: έχει άμεση εμπειρία του πολιτικού βίου από τα τελευταία χρόνια της δικτατορίας έως σήμερα. Εξήσε από μέσα και από πολύ κοντά όλα τα μείζονα γεγονότα, καταγράφοντας, αναλύοντας και διαμορφώνοντας ολοκληρωμένη άποψη για ηγέτες, κόμματα, πολιτικούς πρωταγωνιστές. Με βάση αυτή την πλούσια πείρα άλλωστε έχει εκδώσει επτά μελέτες πολιτικού και διπλωματικού περιεχομένου, από το 1977 έως σήμερα.

Κρίσιμες παράμετροι

Στην «Κλεπτοκρατία» συγκεντρώνει τη γνώση των προηγούμενων βιβλίων, την αποστέλλει και προσθέτει τις κρίσιμες παραμέτρους του οικονομικού σοκ. Ως συγγραφές είναι πάντα αναλυτικές, ρεαλιστές, σαφείς, ψυχρός ανατόμος των γεγονότων. Οι ιδεολογικές και μεθοδολογικές προτιμήσεις του υπάρχουν: υπάρχει η μαρξιστική παιδεία, η κοινωνιολογική μέθοδος, η πατριωτική σκοπιά, η επημέλεια του για ένα λειτουργικό κράτος δικαίου και πρόνοιας. Ωστόσο, οι προτιμήσεις του ποτέ δεν βαραίνουν τις περιγραφές του, την κρίση του και τα συμπεράσματά του.

Παρότι, λ.χ., θεωρεί την εφαρμογή του Μνημονίου ολέθριο, είναι εξαιρετικά συγκρατημένος στους χαρακτηρισμούς του και αναζητεί επιμονά το γιατί και το πώς το Μνημόνιο απέβη ολέθριο, από τη σύλληψη έως την εφαρμογή του. Από την ανάλυσή του απουσιάζουν τα

συνήθη στερεότυπα και τα ιδεολογικά διπολα αριστερά - δεξιά, παράδοση - εκσυγχρονισμός, εθνικό - κοσμοπολίτικο, τοπικό - παγκόσμιο. Αντιθέτως, η κριτική του στρέφεται πέραν των προφανών σχημάτων, κάτω από την επιφάνεια και τις διακηρύξεις, η κριτική του προσπαθεί να αναδείξει τις αθέατες λειτουργίες του πολιτικού συστήματος, τις σχέσεις αμοιβαϊότητας με το πολιτικό σώμα, ότι ο ίδιος αποκαλεί «μικρομεσσία θάλασσα», τέλος, πώς συγκροτεί αυτή η μικρομεσσία κοινωνία οικονομικές σχέσεις και πώς αντιλαμβάνεται τους θεσμούς.

Ο ΣΛ δεν αθώνει συλλήβδην την κοινωνία, ωστόσο με την ανάλυσή του προσπαθεί να καταδείξει πώς το διαπλεκόμενο τρίγωνο πολιτικό σύστημα - ολιγαρχία χρήματος - μίγνυα κυριάρχησε στον δημόσιο χώρο, επέβαλε τους δικούς του κανόνες αμοιβαίας διαφθοράς και κέρδισε την αποκλειστική νομή της εξουσίας και του δημόσιου πλούτου: αυτή συνοπτικά είναι η πορεία από την κλεπτοκρατία στη χρεοκοπία. Κατά την ανάλυσή του, ο συγγραφέας εισάγει μερικούς πολύ εύχρηστους όρους, που ιχνογραφούν ζοφρά τη δημόσια σφαίρα της μεταπολίτευσης: το κόμμα - φυλή, το ανομολόγητο συμβόλαιο μεταξύ πολιτικών και λαού για αμοιβαϊότητα στην ανομία και την ατιμωρησία, ο μύθος του πρίγκιπα...

Οι περιγραφές αυτές δεν προσθέτουν απλώς γλαφυρότητα, δείχνουν απεναντίας έναν πρωτότυπο

οξυδερκή αναλυτή που ανασκαίπει σε βάθος και πλάτος την Γ' Ελληνική Δημοκρατία, προκειμένου να κατανοήσει γιατί και πώς φτάσαμε στη χρεοκοπία και προκειμένου να αρχίσουμε να επεξεργαζόμαστε τρόπους εξόδου από την κρίση. Πολύ περισσότερο που η ανάλυσή του της κρίσης δεν μένει μονόπλευρη στις εγχώριες παθογένειες της πολιτικής και της οικονομίας, αλλά απλώνεται προσφώς και στις στρεβλώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Το κόμμα - φυλή, το ανομολόγητο συμβόλαιο μεταξύ πολιτικών και λαού για αμοιβαϊότητα στην ανομία και την ατιμωρησία, ο μύθος του πρίγκιπα...

στη διεθνή διάσταση της κρίσης, στα ιδεολογικά και κοινωνικά ρεύματα των τελευταίων ετών.

Προϊόν μακράς πείρας και αναλυτικής εμβρίθειας, το βιβλίο του Σταύρου Λυγερού αποτελεί ίσως την επαρκέστερη, ψυχραιμότερη ανάλυση μέχρι σήμερα για την κρίση που συγκλονίζει την Ελλάδα. Οχι μόνο απαντά στο γιατί και το πώς, αλλά προχωρεί παραπέρα, στην αυτοκατανόηση και την υπέρβαση. Θα γραφτούν και άλλα βιβλία ασφαλώς. Αλλά προς το παρόν, είναι απαραίτητο ανάγνωσμα για κάθε αγωνιώδη Έλληνα.